

معرفی‌های گزارشی

نشان دهد حق با شیعیان است یا نه. او به هر انگیزه‌ای بود در اندیشه ترجمه انجیل افتاد. کتاب حاضر به تصحیح «انجیل نادرشاهی» با ترجمه «میرزا مهدی خان استرآبادی» بر اساس این سه نسخه اختصاص یافته است: نسخه کاخ گلستان؛ نسخه کتابخانه ملی فرانسه؛ و نسخه واتیکان.

◇ کیمیا و عرفان در سرزمین اسلام

پیر اوری؛ مترجم: زینب پودینه آقایی، رضا کوهکن؛ چاپ اول، تهران: طهوری، انجمن ایران‌شناسی فرانسه در ایران، ۲۳۴ ص.

کتاب حاضر، تحقیقی در باب کیمیای «جابر بن حیان» است. نگارنده در کتاب، مبانی حکمی، عرفانی و شیعی این کیمیا، نظر امام‌شناسی، شان الوهی کیمیا و آخرت‌شناسی کیمیایی را معرفی می‌نماید. نکته جالب توجه آن است که وی این کار را دقیقاً با محوریت آثار کاملاً کیمیایی جابر انجام می‌دهد و در عین حال از دیگر آثار فلسفی و دینی او نیز بهره می‌گیرد. نگارنده معتقد است که در درون ادبیات کیمیایی عرب (و فارسی

است. از جمله مباحث کتاب می‌توان به نظریات غایت‌گرایانه، پوچ‌گرایی، اصل ربوبیت، بندگی، دین و گرایش‌های انسانی اشاره نمود.

◇ انجیل نادرشاهی: متی، مرقس، لوقا و یوحنا
مترجم مهدی خان استرآبادی، میرمعصوم خاتون آبادی، میرعبدالغنی خاتون آبادی؛ به اهتمام رسول جعفریان؛ چاپ اول، تهران: نشر علم، ۲۹۰ ص.

نادرشاه افشار با همه مشغله سیاسی و نظامی خود نه تنها اندیشه‌هایی برای نزدیکی مذاهب اسلامی داشت، بلکه تلاش کرد تا ترجمه روان و کاملی از تمامی کتب مقدس فراهم آورد. به علاوه وی به خوبی از قدرت اروپای مسیحی و رفت و آمد فراوان مسیونرها به نقاط مختلف جهان اسلام آگاه بود. او طبعاً، چه از روی کنجکاری و چه بر اساس مصلحت‌اندیشی، تمایل داشت متن منقح و کامل از کتاب مقدس در اختیار داشته باشد، در ضمن به دلیل درگیر شدن با بحث شیعه و سنی علاقمند بود بداند آیا در کتاب مقدس اشاراتی وجود دارد که

◁ فلسفه و کلام

◇ معنای زندگی: تاملی بر دیدگاه دین و مکاتب بشری
علیرضا موفق؛ چاپ اول، تهران: کانون اندیشه جوان، ۲۲۸ ص.

مقوله مرگ در بحث معنای زندگی بسیار مهم و سرنوشت‌ساز است. از نظر دین اسلام مرگ نه تنها موجب پوچی نیست؛ بلکه خود یکی از امور معنابخش هستی است و بدون آن، معنایی که دین به زندگی اهدا می‌کند، از بین خواهد رفت. برخی از متفکران با وجود اهمیت این بحث، تفکر درباره مرگ را به نوعی اشتغال به ضعف، به جای تکیه به قدرت بشر می‌دانند. برخی از فیلسوفان مشهور توجه به واقعیت مرگ را امری لازم می‌شمارند. اما در عین حال آن را موجب پوچی، یاس و عبث بودن هستی قلمداد می‌کنند. نگارنده در کتاب حاضر ضمن بیان کلیاتی در خصوص ویژگی‌های مطلوب برای زندگی، معنای زندگی را از دیدگاه مکاتب بشری، ادیان و دین اسلام، به طور جداگانه، بررسی کرده

زبان) آثار جابر همیشه، به دلیل وسعت دامنه و همچنین اهداف و بلندپروازی‌های علمی یک اوج کمال مطلق را حفظ کرده است. وی می‌گوید: کیمیاگران عرب زبان عملاً از فرهنگ باستان یونان سه عنصر متمایز را دریافت کرده بودند: مجموعه‌هایی درباره علمیات، دستورالعمل‌ها و فرآیندهای دقیق در زمینه فلزکاری و داروسازی، یک رویکرد عرفان به پدیده‌های طبیعی با گرایش «هرمسی»، و تأملات عرفانی از نوع تأملات «ژوسیموس» و مفاهیم فیزیک ارسطویی و طب جالینوسی که آنان به ویژه از طریق مجموعه جابری موفق به ایجاد ترکیبی شدند که این رویکردها و اطلاعات مختلف را گرد هم می‌آورد و به آنها همگنی و تفسیری کلی می‌بخشد. وی معتقد است: اندیشه جابر به ویژه حول محور اصل هماهنگی کلی پدیده‌های طبیعی، که قابل اندازه‌گیری و محاسبه است، سامان می‌یابد.

◁ فقه و اصول

◊ نظریه ضرورت در فقه اسلامی

وهبه زحیلی؛ مترجم حسین صابری؛ چاپ اول، قم: موسسه بوستان کتاب، ۴۵۶ ص. پژوهشی است درباره معنا، مصداق و کاربردهای احکام و مقررات اضطراری در فقه اسلامی. در این پژوهش ابتدا به بررسی برخی از اصول و مبانی فقه مانند اصل حرمت، اصل اباحه، اصل سهولت و تسامح پرداخته شده آنگاه به تبیین اصل مصلحت و تفاوت آن با ضرورت و مواردی از ضرورت در فقه در عصر ما - مانند مسایل بهداشتی و مواردی که منجر به وقوع عسر و حرج در زندگی انسان‌ها

می‌شود - پرداخته شده است. نگارنده قواعد ضرورت و موارد اجرای آنها در امور زندگی را از دیدگاه مذاهب فقهی مختلف اسلامی بررسی نموده و احکام ضرورت در قوانین وضعی و فرق آن با ضرورت در فقه را بیان می‌کند و معتقد است که در مواردی که زندگی انسان با مشکل روبرو می‌شود بنابر ضرورت و مصلحت باید احکام فقهی متناسب با حال اضطرار وضع شود تا این مشکلات بیشتر نشود.

◊ المال المثلی و المال القیمی فی الفقه الاسلامی: دراسه مقارنه مع القانون عباس کاشف الغطاء؛ چاپ اول، تهران: موسسه بوستان کتاب، ۴۲۰ ص.

بررسی احکام و فروع فقهی مربوط به مال مثلی و مال قیمی در فقه معاملات و شرایط و ارکان آنهاست. در این اثر سعی شده است با استفاده از منابع معتبر فقه اسلامی نحوه پرداخت جنس یا مالی که مورد تلف قرار گرفته است و آن مال دارای مثل و قیمت معادل می‌باشد مورد تحقیق قرار گیرد. نگارنده در این رابطه بر اساس نظریه المال المثلی و القیمی اشاره کرده و ضمن بررسی معنای مماثلت اصل یا قیمت معادل آن، دیدگاه‌های فقها را در مورد اینکه در صورتی که مالی تلف شود باید اصل همان مال یا قیمتش به شخصی که مالش تلف شده است پرداخت شود را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. وی همچنین به شروط مال مثلی و مال قیمی پرداخته و احکام شرعی اموال را در صورتی که تهیه مثل آن در صورت تلف مشکل باشد را بیان می‌کند.

◊ اسلام و رشد عدالت محور

ناصر جهانیان؛ چاپ اول، تهران: پژوهشگاه

فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۶۴۰ ص. یکی از پرسش‌های مهم سیاست‌گذاران عرصه اقتصاد در شرایط جهانی شدن و افزایش فقر ناشی از این پدیده آن است: آیا دولت‌ها باید پیش از هر چیزی در برنامه‌های توسعه‌ای خود، به دنبال رشد اقتصادی باشند تا به طور طبیعی و از طریق اثر سرریز و رخنه به پایین منافع رشد، فقر کاهش یابد، یا این که باید فقر و مسائل توزیعی را به طور مجزا و منفک از رشد نگرست و برنامه‌های خاصی برای فقرزدایی تدوین کرد؟ درباره چیستی رابطه بین رشد اقتصادی و درآمد فقرا، متخصصین توسعه دهه‌ها است که در خصوص اهمیت نسبی رشد اقتصادی کل، سیاست‌های اقتصادی، سیاست‌های اجتماعی و برنامه‌های کمک برای تأثیرگذاری بر درآمد فقرا بحث می‌کنند. یک نگرش آن بوده است که رشد اقتصادی آن‌طور که به اعضای غیرفقیر جامعه سود می‌رساند، به فقرا سود نمی‌رساند. اما فرضیه نگارنده در کتاب این است: نخست این که بین رشد سریع اقتصادی و افزایش نابرابری، هیچ ارتباط نظام‌مندی وجود ندارد و دیگر آن که رشد اقتصادی، فقر را کاهش می‌دهد؛ اگر نابرابری کاهش یابد یا بدتر نشود. بنابراین رشد یکی از اجزای کاهنده فقر است و جزء دیگر، کاهش نابرابری یا عدم تغییر آن است، نگارنده برای اثبات فرضیات خود نخست نظریه‌ها و کلیات و مفاهیم اقتصادی را بیان و سپس به بحث ادبیات رشد، توزیع و فقر، روابط میان رشد اقتصادی، راهبردها و سیاست‌های رشد موافق فقرا اشاره کرده است. از دیگر مباحث کتاب می‌توان بررسی تطبیقی ایران و برخی کشورهای جهان،

آموزه های اسلامی و رشد عادلانه موافق فقرا و راهبرد رشد عادلانه فقرا از منظر اسلام و ... را نام برد.

◇ درآمدی بر فهم روشمند اسلام

یحیی محمد؛ مترجم ابوالقاسم حسینی؛ چاپ اول، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۷۰۶ ص.

تمدن اسلامی پس از یک دوره اعتلا و شکوفایی دچار سکون و رخوت شده است و اکنون دوباره شکوفه های امید از تنه تناور آن دمیده و انتظار بالندگی، رشد، توسعه و شکوفایی مجدد آن می رود. بخش مهمی از میراث این تمدن، علوم روش شناختی و پیراروشی است که در بستری از زمینه های معرفتی، فرهنگی و مبادی و مبانی عقلی و نقلی از یک سو و نیازها و ضرورت ها از سوی دیگر شکل گرفته است. مهم ترین این دانش ها، که شاید از ممیزات تمدن اسلامی نیز قلمداد شود، دانش اصول فقه است که در آن اصول و قواعد استنباط بازگفته شده است. گروه فقه و حقوق پژوهشگر نظام های اسلامی و پژوهشگر حکمت و دین پژوهی با عنایت به اهمیت مباحث برون فقهی و ناظر به فقه، تحقیقات گسترده ای را در محور فلسفه فقه در دستور کار خود قرار داده و تاکنون ابعاد و موضوعات گوناگون آن را در قالب کتاب ها و مقاله ها منتشر کرده است. اثر حاضر ترجمه ای از «مدخل الی فهم الاسلام» نوشته «یحیی محمد» است. اصل کتاب به زبان عربی است و سه بخش دارد. در بخش اول نویسنده تلاش کرده تا ضمن بررسی روش شناسی و ابعاد گوناگون آن، آن را با دانش اصولی فقه مقایسه کند. «درآمدی بر نظام وجودی» و «درآمدی بر نظام معیاری»

دیگر بخش های کتاب هستند. در این دو بخش نیز به ترتیب فلسفه و عرفان و سرشت این دو رشته و رابطه مستقیم فلسفه و عرفان تحلیل و عقل گرایی و بیان گرایی ارزیابی می گردد.

◁ قرآن و حدیث

◇ چندمعنایی در قرآن کریم: درآمدی بر توسعه در دلالت های قرآنی

سید محمود طیب حسینی؛ چاپ اول، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۳۰۶ ص.

بررسی زوایای مختلف چند معنایی در قرآن کریم و امکان و جواز آن است. در این کتاب پژوهشی در مورد توسعه در دلالت قرآنی با توجه به مبانی تفسیر قرآن صورت گرفته است. نگارنده ابتدا تاریخچه ای از چندمعنایی در اصول فقه، فقه و تفسیر ارایه نموده و سپس مبانی تفسیری تعدد معنا در آیات قرآنی را تبیین می کند. اشتراک معنوی، اشتراک در لغت، حقیقت و مجاز، ویژگی های مخاطب، کنایه، تعریض و معانی باطنی قرآن از جمله این مبانی می باشند. آنگاه دیدگاه های مخالفان و موافقان مسأله چند معنایی و دلایل آنان را در این باره مطرح نموده و از منظری روایی نیز به بررسی نمونه هایی از چند معنایی الفاظ قرآن می پردازد.

◇ بررسی تطبیقی تفسیر آیات ولایت اهل بیت (ع) در دیدگاه فریقین

فتح الله نجارزادگان؛ چاپ اول، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت)، ۲۵۴ ص.

رویکردی است تفسیری درباره آیات مربوط به ولایت اهل بیت (ع) با توجه به

منابع تفسیری شیعه و اهل سنت. در این کتاب ضمن بررسی معناشناسی اصطلاح اهل بیت به طبقات آیات نازل شده پیرامون آن پرداخته شده و حکمت عدم تصریح نام ائمه معصومین در قرآن بیان گردیده است. در ادامه نگارنده به بررسی تطبیقی تفسیر آیات ولایت مانند آیه های ۵۵ و ۵۶ و ۶۷ و ۳ سوره مائده، آیه ۵۹ سوره نساء و آیه اکمال در منابع تفسیری شیعه و اهل سنت می پردازد و در فصولی جداگانه به تجزیه و تحلیل این آیات و اثبات ولایت و امامت ائمه می پردازد. وی وجوه اشتراک و افتراق دیدگاه های تفسیری شیعه و اهل سنت را در این زمینه بیان کرده و دیدگاه های مفسران سنی را نقد می کند.

◇ جریان های تفسیری معاصر و مسئله آزادی

محسن آرمین؛ چاپ اول، تهران: نشر نی، ۴۴۰ ص.

توجه و اهتمام به مفاهیم مدرنی که از رهگذر مواجهه و آشنایی با فرهنگ و اندیشه بیگانه در دوره معاصر به میهمانی فرهنگ و اندیشه مسلمانان آمده است و ارزیابی آنها - اعم از پذیرش غیر مشروط، مشروط و یا نفی و انکار آن - در تفاسیر جدیدی یکی از مقدمات شایسته تحقیق و بررسی است. «آزادی» از جمله این مفاهیم مدرن است که حضور آن را در اندیشه های تفسیری معاصر به وضوح می توان مشاهده کرد. نویسنده در نوشتار حاضر بر آن است تا روشن سازد چرا مفسران مشهور معاصر قرآن؛ به مسأله آزادی های سیاسی - اجتماعی بیش از مفسران گذشته اقبال نشان داده اند؟ رویکرد این مفسران به مقوله آزادی چگونه است؟ مفسران ما در قبال مبانی حقوقی، فلسفی و جهان بینی که مقوله آزادی برآمده از آن است چه موضع

فکری اتخاذ کرده و در ارزیابی آن با ملاک‌های قرآنی به چه نتایجی رسیده‌اند؟ مهم‌ترین علت اختلاف نظر مفسران مشهور معاصر قرآن درباره آزادی‌های سیاسی - اجتماعی چیست؟ و چرا آراء آنان درباره آزادی سیاسی - اجتماعی از انسجام برخوردار نیست؟

◇ تفسیر روز: تفسیر عقلی - کاربردی قرآن کریم با توجه به مسائل روز

سیدیحیی یثربی؛ چاپ اول، تهران: امیر کبیر، ۴۱۰ ص.

اسلام، دین همه انسان‌ها در همه دوران‌هاست. به همین دلیل باید معجزه‌های روشن خود را برای همه انسان‌ها و همه دوران‌ها داشته باشد. تفسیر حاضر نیز براساس نیازهای امروز انسان بنا شده است. از نظر نگارنده، قرآن همانند طبیعت است که هرچه آگاهانه‌تر و با روش درست‌تر پژوهش شود، نتیجه‌های بزرگ‌تری می‌دهد. در این تفسیر باره و روش جدید، مسائل امروز بشر با بهره‌گیری از قرآن مطرح شده است؛ مسائل بزرگ همانند اعتبار انسان، حقوق اساسی فردی و اجتماعی او، اصالت و اعتبار عقل و اندیشه انسان، روش درست اندیشی، ادیان و مذاهب باطل و خرافی، خداشناسی، پیامبرشناسی، رابطه انسان و خدا، سیاست اسلامی، مشکلات علما و مدیران جامعه، مشکلات جهان و جهان اسلام و صدها نام دیگر، در این تفسیر، برای مدیریت جامعه اسلامی نیز هشدارها و آموزه‌هایی بنیادی خواهیم یافت.

◇ تفسیر قرآن: تاریخچه، اصول، روش‌ها

مهرداد عباسی، محسن قاسم‌پور، باقر قربانی‌زرین، محمد کاظم رحمتی، محسن معینی، محمدعلی مهدوی‌راد، شادی

نفیسی، علیرضا بهار دوست؛ چاپ اول، تهران: کتاب مرجع، ۲۱۶ ص.

تفسیر عبارت است از: دانش شرح و تبیین آیات قرآن. این دانش از عهد نزول وحی با پیامبر اکرم (ص) آغاز شده است و پس از رحلت آن حضرت، به تدریج گسترش یافته و گرایش‌ها و روش‌های مختلف پیدا کرده است. علاوه بر فراهم آمدن آثار فراوان تفسیری؛ عربی و فارسی و سایر زبان‌ها، در طول ۱۴ قرن، مبانی و قواعد تفسیر نیز تدوین و به استقلال یا در مقدمه تفاسیر عرضه شده است.

نگارندگان در کتاب حاضر، از دو منظر تاریخی و موضوعی به بحث درباره تاریخچه، اصول، و روش‌های تفسیر قرآن می‌پردازند و سعی دارند جنبه‌های مهم و رویکردهای گوناگون پدید آمده در تفسیر نویسی را معرفی کنند. برخی از موضوعات کتاب عبارت‌اند از: تفسیر و تأویل و نسبت این دو، ضرورت اهمیت تفسیر قرآن، شرایط و آداب تفسیر، تفسیر به رای، مراحل و اقسام تفسیر، دوران اولیه تفسیر قرآن از منظر تاریخی، تفسیر پیامبر، اهل بیت، صحابه و تابعین، و رویکردهای گوناگون در تفسیر.

◇ آسیب‌شناسی حدیث

محمدحسن ربانی؛ ویراستار محمود نظری‌پور؛ مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۳۶۰ ص.

مؤلف نوشتار حاضر سعی دارد تا با رویکرد تحلیلی - تطبیقی خود به معرفی دقیق آسیب‌هایی بپردازد که ممکن است بر احادیثی که از پیامبر اکرم (ص) و اوصیای او رسیده است وارد شود. در این راستا، کتاب در دو بخش کلی به طبع رسیده است؛ در بخش اول به معرفی آسیب‌های سندی، متنی و آسیب‌های

مشترک سندی و متنی می‌پردازد و در بخش دوم سی نمونه عینی از روایات را بررسی می‌شود و مطالب بخش اول بر آنها تطبیق داده می‌شود. این سی روایت موارد اخلاقی، اعتقادی، طهارت، نکاح، طلاق، احیای اموات، تزکیه جنین حیوان، حدود و قصاص، قواعد فقهی و حدیث اخلاص را دربر می‌گیرد.

◁ اخلاق و تعلیم و تربیت

◇ خشم و پرخاشگری

جعفر جوان هوشیار؛ چاپ اول، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، ۱۵۶ ص.

خشم به این دلیل که تعادل روحی انسان را بر هم می‌زند، او را از محور حق و عدل خارج می‌سازد؛ اگر در مقام انتقام برآید، به چندین برابر حقی که از او ضایع شده راضی نمی‌شود و اگر در مقام کینه‌توزی برآید، همه اصول و موازین را زیر پا می‌گذارد و به صورت خودآگاه و ناخودآگاه، براساس عقده روحی موجود، به انواع ظلم‌ها دست می‌یازد. از این رو از فضایل و کمالاتی چون رفق و نرمی در رفتار، مدارا با دیگران، عفو و گذشت، حسن خلق و حسن معاشرت محروم و بی‌نصیب می‌گردد. بنابراین لازم است برای جلوگیری از خطرات روحی و روانی برای خود و دیگران، از این هیجان، که بیهوده در درون ما گذارده نشده، بجا استفاده کنیم. در شماره پانزدهم از مجموعه «امام خمینی و مفاهیم اخلاقی» با بهره‌گیری از آموزه‌های نظری و سیره عملی امام خمینی (ره)، موضوع خشم و پرخاشگری مطرح گردیده است. تفاوت جرأت و پرخاشگری، خشم در

قرآن، مفاسد خشم افراطی، خشم ممدوح و مقدس برخی از عناوین کتاب را تشکیل می دهند.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ سفرنامه حج منصور ۱۲۸۶ - ۱۲۸۵ ق

یعقوب منصور تبریزی؛ به اهتمام رسول جعفریان، چاپ اول، تهران: علم، ۳۰۶ ص.
«یعقوب» میرزای «تبریزی» با نام مستعار «منصور» پس از فراهم شدن زمینه برای انجام فریضه حج، به رغم همه دشواری‌ها عازم این سفر شده است. این سفر هفت ماه به طول انجامید. رعایت سبک داستان گویی هزار و یک شب در این سفرنامه جالب توجه است. او کتاب را بسان داستان‌های کهن؛ مانند قصه‌های امیرارسلان رومی و هزار و یک شب نوشته و به همین دلیل فصل بندی خود را چنین قرار داده است: پس از فرارسیدن شب، داستان آن روز تمام شده و با عبارتی خاص دنباله مطلب را به فردا موکول می کند. آن عبارت این است: «چون شب بر سر دست آمد، منصور لب از گفتار فرو بست». مهم ترین نکته سفرنامه وی این است که سفر وی، وقتی در استانبول بوده، با ماه رمضان مصادف شده و همین امر تا اندازه‌ای او را از انجام و اندیشه درباره کارهای خلاف مقید کرده است، اما حتی این شرایط نیز زبان و قلم او را از اظهار برخی از موارد باز می دارد. وی در خلال ذکر این موارد، اطلاعات جالبی درباره تاریخ اجتماعی نواحی مورد بحث به دست می دهد که در مأخذ دیگر، کم تر می توان از آن سراغ گرفت. نکته دیگر قلم طنزآمیز اوست، هم چنین ثبت شگفتی‌هایی که در طول سفر مشاهده

کرده است. کتاب حاضر به تصحیح سفرنامه حج منصور براساس نسخه متعلق به کتابخانه مجلس شورای اسلامی به شماره ۹۹۰۸ اختصاص یافته است.

◊ ابوریحان بیرونی؛ منجم و ریاضیدان برجسته ایرانی کامران پارسی نژاد؛ ویراستار سیداحمد میرزاده؛ چاپ اول، مشهد: آستان قدس رضوی، به نشر؛ ۲۴ ص.

محمد بزرگترین فرزند خانواده بود. او و خانواده اش در روستای «رستاق» نزدیک خوارزم زندگی می کردند. در سن ۱۴ سالگی با ابونصر آشنا شد و در مدرسه بزرگی که در کنار قصر ابونصر بود به تحصیل پرداخت. محمد در علم ستاره شناسی بسیار پیشرفت کرد و در روستای خود رصدخانه ساخت. پس از حمله «مأمون بن محمد» به خوارزم محمد به گرگان رفت، حاکم گرگان، «قابوس بن وشمگیر» اهل علم و ادب بود و به محمد کمک می کرد تا تحقیقاتش را ادامه دهد. در این زمان محمد که لقب ابوریحان را به خود داده بود کتاب «آثارت الباقیه» را نوشت. قابوس و ابوریحان با هم اختلاف نظر داشتند. به همین دلیل ابوریحان به خوارزم بازگشت. سپس همراه با سلطان محمود غزنوی به هندوستان سفر کرد و کتاب کاملی درباره این کشور نوشت. در سن ۷۷ سالگی ۱۴۶ کتاب نوشته بود و همچنان به تحقیقات خود ادامه می داد تا سرانجام بیمار شد و چشم از جهان فرو بست.

◊ فهرست اسناد بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی (موجود در موزه اسناد ملی، سازمان اوقاف، کتابخانه ملی تبریز، بقعه شیخ صفی و...) عمادالدین شیخ الحکمایی؛ چاپ اول، تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۳۷۴ ص.

مجموعه اسناد بقعه شیخ صفی، بازتاب گوشه‌هایی از زندگی واقعی و روزمره مردم شمال غربی ایران در فاصله سده‌های ششم تا دهم است. این اسناد به ویژه در شناخت پیشینه خاندان صفوی و خانواده شیخ صفی اردبیلی، جایگاه سیاسی، مذهبی و اجتماعی و میزان توجه و ارتباط حاکمان و امرای محلی با آنان، میزان دارایی‌ها و چگونگی تلاش آنان برای گسترش و توسعه این اموال و املاک به صورت وقف، پذیرش هبه، گرفتن معافیت‌های مالیاتی و... دارای ارزش بسیار است. دست‌یابی به اطلاعات دقیقی از اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، تجارت، نقش و میزان حضور زنان در جامعه، وضعیت اقلیت‌های نژادی و دینی، روابط مالک و رعیت، کشاورزی، مشاغل، مالیت‌ها، وقف و ارث و طلاق و قرض و وام در این دوران می تواند از نتایج این مجموعه باشد. مجموعه مذکور منبع بسیار مهمی برای شناخت شخصیت‌های سیاسی- فرهنگی، نیز شناخت خاندان‌ها و نسبت‌های نسبی و سببی آنان، هم چنین منبعی برای مطالعات مربوط به شهرها و طغراه‌های حاکمان ایران یا امرای منطقه، نیز اجاره‌نامه‌ها، استقنانات، استشهادیه، اقرارنامه، مبیعه‌نامه، وقف‌نامه، وکالت‌نامه، مصالحه‌نامه و هبه‌نامه است که اینک فهرست این اسناد در کتاب حاضر به چاپ رسیده است.

◊ تاریخ ایران در عصر افشاریه

رضا شعبانی؛ چاپ اول، تهران: سخن؛ ۵۷۰ ص.

در میان نامدارترین بزرگان جهان، شاید نادرشاه افشار گمنام‌ترین آنان باشد. حتی اگر هیچ یک از خصوصیات ممتاز وی را هم

در نظر نیاوریم، از جنبه درجه نظامی گری و نبوغ انکارناپذیر استراتژیک، او از بهترین‌ها محسوب می‌شود. نادرشاه سفرهای جنگی بسیاری داشت که از آن جمله می‌توان به لشکرکشی‌های متعدد وی به هندوستان و فتح دهلی، قندهار و غزنین، ایروان و تفلیس اشاره کرد. وی به شجاعت و جلالت و تدبیر موصوف بود، اما در آخر عمر خست و طمعش که او را به ظلم واداشت، او را منفور کرد. نادر سلسله افشاریه (۱۱۴۸-۱۲۱۸ هـ. ق) را تأسیس نمود و پس از وی جانشینان‌اش در ایران حکومت کردند. کتاب حاضر، مجلد نخست از مجموعه دو جلدی «تاریخ ایران در عصر افشاریه» است و به زندگانی نادرشاه افشار، لشکرکشی‌ها، فتوحات، جنگ‌ها و جانشینان او یعنی علی قلی خان (عادل‌شاه) ابراهیم‌شاه و شاه‌رخ‌شاه اختصاص دارد.؛ جلد دوم این کتاب به نظام اداری و حکومتی شامل ارکان دولت، امراء، مقرب‌الحضرت‌ها، وزیر بیوتات و...؛ نظام اجتماعی شامل اوضاع و احوال عمومی، روحانیون، و جنگ‌آوران؛ اقدامات اجتماعی؛ نظام اقتصادی شامل کشاورزان، بازرگانی خارجی ایران و مقادیر؛ و مناسبات خارجی ایران شامل روابط ایران با انگلیس، هلند، فرانسه، روسیه و... می‌پردازد.

◇ خاطرات پیر روشن ضمیر (فارس، از مشروطه تا پهلوی)

محمدحسین استخر؛ به اهتمام مسعود شفیعی سروستانی؛ چاپ اول، شیراز: آوند اندیشه؛ ۲۶۰ ص.

«محمدحسین استخر» یکی از قدیمی‌ترین روزنامه‌نگاران و چهره‌های برجسته فرهنگی و سیاسی فارس در یکصد سال اخیر است. او پس از یک دوره فعالیت‌های

مطبوعاتی پرفراز و نشیب در سال ۱۲۹۷ هـ. ش اقدام به انتشار روزنامه استخر نمود که انتشار آن تا چند دهه بعد ادامه یافت. محمدحسین استخر به عنوان چهره‌ای شاخص پس از سال ۱۳۳۲ هـ. ش به نمایندگی مردم شیراز در مجلس دوره ۱۸ و ۱۹ انتخاب شد و طی دوران نمایندگی‌اش کوشید مسئولان دولتی را متوجه نارسایی‌ها و عقب ماندگی‌های فارس نماید و در راستای رفع آن تلاش کرد. کتاب حاضر حاوی ایده‌ها و شنیده‌های مرحوم «محمدحسین استخر» است که مهم‌ترین تحولات سیاسی-اجتماعی فارس را در دو دهه پرتلاطم و پایانی قاجار، از مشروطه تا پهلوی، دربردارد. او در این اثر، ضمن تشریح رویدادها، ابعاد و زوایای تازه‌ای از تحولات معاصر فارس را روشن ساخته است.

◇ خوابی به رنگ فراموشی (روایت داستانی از زندگی شهید محمد مفتاح)

عزت‌الله الوندی؛ ویراستار محمد مهدی عقابی؛ چاپ اول، تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۰۲ ص.

«محمد مفتاح» دریکی از روستاهای اطراف همدان به دنیا آمد، بعد از گذراندن تحصیلات ابتدایی، به دلیل علاقه فراوان، به حوزه علمیه رفت و در محضر استادانی چون «ملاعلی همدانی» کسب فیض نمود و پس از آن برای ادامه تحصیل به قم رفت. وی درست چند روز قبل از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، از حوزه علمیه قم درجه اجتهاد گرفت. آیت‌الله مفتاح عضو هیئت مؤتلفه اسلامی بود؛ هدف آنها این بود که مرجعیت امام خمینی (ره) را در میان مردم تثبیت کنند. او از مبارزان فعال انقلاب بود، تا این که در یکم آبان ۱۳۵۸ هم‌زمان با سالگرد شهادت

مصطفی خمینی، توسط گروهک منافقین به شهادت رسید. نگارنده در این کتاب، روایتی داستانی را از زندگی شهید آیت‌الله مفتاح به مخاطب عرضه کرده است.

◇ چالش‌های سیاسی پیش‌روی انقلاب اسلامی محمد رحیم عیوضی؛ تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۳۲۰ ص.

جمهوری اسلامی پس از تأسیس، به مثابه نظام سیاسی مبتنی بر آرمان‌های الهی-مردمی با هدف صیانت از دستاوردهای انقلاب، با چالش‌های داخلی-خارجی در قلمروهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی مواجه شد. به اعتقاد نگارنده می‌بایست با تبیین استراتژی جامع نظام جمهوری اسلامی و با اتکا به مردم، چالش‌های پیش‌روی را به فرصت‌های مناسب به منظور ایجاد شرایط منطبق با ماهیت توسعه‌ای جامعه اسلامی تبدیل کرد. تحقیق حاضر به موضوع چالش‌های جامعه در سه دهه پس از پیروزی انقلاب اسلامی اختصاص یافته است. نگارنده موضوع را در قالب سه حلقه یعنی خانواده، جامعه و سیاست تبیین کرده و به ارتباط آن با چالش‌های پس از انقلاب یعنی چالش استقرار، چالش استحکام و چالش پیشبرد پرداخته است. وی معتقد به ثمربخش بودن چالش‌ها به عنوان فرصت‌های آینده‌ساز است.

◇ قدس ایران: بانوی بزرگ انقلاب

تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)؛ چاپ اول، چاپ و نشر عروج (وابسته به موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))، ۴۱۰ ص.

«خدیجه ثقی» همسر مکرمة امام خمینی، در سال ۱۲۹۳ هجری شمسی در تهران، در خانواده‌ای اهل علم و ادب

دیده به جهان گشود. پدر ایشان «آیت الله میرزا محمد ثقفی» صاحب تفسیر روان جاوید، از علمای متجدد تهران و از شاگردان مرحوم «آیت الله العظمی حائری یزدی» بود. بانو خدیجه ثقفی در سال ۱۳۰۸ با حضرت امام (ره) ازدواج کرد. حاصل این ازدواج هشت فرزند بود. ایشان بعد از ارتحال حضرت امام صبر پیشه کردند و شخصیت و روحیه محکمی داشتند. دوره کسالت بانوی انقلاب در بستر بیماری بیش از هفت ماه طول کشید و ایشان سرانجام در اول فروردین ۱۳۸۸ دار فانی را وداع گفت. کتاب حاضر علاوه بر زندگی نامه و شجره نامه این بانوی بزرگ حاوی خاطراتی از ایشان است که از زبان یاران امام، خانواده، دوستان و محارم آن بانوی برجسته بازگو گردیده است. اسناد ساواک درباره همسر امام (ره)، نامه های منتشر نشده خانم به حاج سیداحمدآقا، نامه های امام به خانم، وصیت امام به فرزندان درباره رعایت حقوق مادر و هم چنین گزارش مراسم رحلت بانوی انقلاب مطالب پایانی کتاب را تشکیل می دهد.

◊ منظر الاولیاء (در مزارات تبریز و حومه)

محمد کاظم بن محمد اسرار تبریزی؛ مصحح: میرهاشم محدث؛ چاپ اول، تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۳۳۴ ص.

کتاب حاضر، درباره مزارات حومه و تبریز (شرح حال درگذشتگان برجسته ای که در مزار خاصی مدفون شده اند) توسط محمدکاظم ابن محمد تبریزی (۱۲۶۵ - ۱۳۱۵ ق) در سال ۱۳۰۴ هـ. ق نگاشته شده است. مؤلف، کتاب را به شش روضه و هر روضه را به گلشن، گلزار، گلستان، سیر و بهار تقسیم کرده است. از جمله

مطالبی که تاکنون در کتاب های دیگر مزارات بدان ها اشاره نشده و در این کتاب آمده می توان به مدفونین مجذوبیه یا مقبره ملاباشی، مخدرات مدفون در تبریز و سلاطین مدفون در آنجا اشاره کرد. کتاب توسط میرهاشم محدث، استاد دانشگاه تهران، براساس تنها نسخه موجود در کتابخانه آیت الله شهاب الدین مرعشی نجفی به شماره ۳۶۹۰ تصحیح شده است.

◊ میرزاده عشقی

سولماز نراقی؛ چاپ اول، تهران: نشر ثالث، ۱۶۲ ص.

کتاب حاضر در نه فصل تدوین شده است و هریک از فصل های آن به نام یکی از آثار عشقی نامیده شده که طی تنها یک دهه حضور او در عرصه ادبیات و سیاست خلق شده اند. نگارنده کتاب می گوید به موازات تحلیل آرا و آثار میرزاده عشقی، تصویر نسبتاً جامعی از زندگی و شرایط اجتماعی روزگار او برای خواننده ناآشنا با این چهره ادبی عرضه کند. بدین منظور نخست شرایط سیاسی و اجتماعی ایران، پس از انقلاب مشروطه را بررسی می کند. در آن هنگام عشقی نوجوان ۱۴ ساله ای بود که همگام با تحولات سیاسی و اجتماعی آن روز به ۲۰ سالگی در استان بول «چکامه جنگ»، نخستین اثر خود را می سراید. عشقی مقارن با امضای قرارداد ۱۹۱۹ به ایران باز می گردد و قصیده «به نام عشق و وطن» و «اتاق انتظار مرگ» را می سراید. نگارنده در ادامه «برای رستاخیز شهیاران ایران» و سایر نمایش نامه های عشقی را بررسی و آن گاه هجویه معروف او علیه مصوبات مجلس چهارم شورا و خطابه های تندش به قوام السلطنه را مطرح می کند. در ادامه

چشم اندازی از ادبیات مشروطه در سایه بررسی «سه تابلوی مریم» عشقی را عرضه و در پایان مبارزات قلمی او علیه جمهوری رضاخانی در روزنامه «قرن بیستم» را ارزیابی می نماید.

◊ روایتی داستانی از زندگی شهید آیت الله سیداسدالله مدنی

زهره حیدری؛ چاپ اول، تهران: سوره مهر؛ ۱۰۴ ص.

«سیداسدالله مدنی» در یکی از روزهای سال ۱۲۹۳ در آزادشهر به دنیا آمد، پس از تحصیلات ابتدایی وارد حوزه علمیه قم شد و مدتی پای درس آیت الله کوه کمره ای و خوانساری حاضر شد. در همین ایام بود که با امام خمینی (ره) آشنا شد و مدت چهار سال نیز شاگرد ایشان بود. در سال ۱۳۲۳ ش به نجف رفت تا تحصیلاتش را تکمیل کند و در سال ۱۳۳۱ به زادگاهش آذرشهر بازگشت. در آن هنگام گرچه رضاخان نبود، ولی سیاست های ضددینی او ادامه داشت و اسدالله مدنی نیز به مبارزه با آن پرداخت. وی علاوه بر فعالیت سیاسی، در زمینه های فرهنگی و عمرانی نیز فعالیت می کرد. مدنی در سال ۱۳۵۸ به انتخاب مردم وارد مجلس خبرگان شد و سرانجام در ۲۰ شهریور ۱۳۶۰ در نماز جمعه و به هنگام نماز به دست منافقین به شهادت رسید. نگارنده در این کتاب روایتی گزارشی-داستانی از زندگی شهید آیت الله سیداسدالله مدنی را به مخاطبان عرضه کرده است.

◊ تصویر عصر جاهلی در قرآن

انسبیه خزعلی؛ چاپ اول، تهران: امیرکبیر، ۲۵۶ ص.

نگارنده در پژوهش حاضر، تصویری از عصر جاهلی و فرهنگ حاکم بر سرزمین وحی را با استناد به موقوت ترین سند

تاریخی قرآن کریم به مخاطب عرضه می‌کند. بدین منظور، نخست با نگاهی کلی به سرزمین وحی، موقعیت تاریخی و جایگاه آن در میان اعراب و توصیف قرآن کریم از این سرزمین و حرمتی که اعراب برای آن قائل بوده و قرآن کریم بر آن تأکید نموده است، بیان و سپس عظمت، حرمت و قداست آن باتوجه به آیات قرآنی بررسی شده است. آنگاه به موضوع امی بودن (بی سواد) و سواد در عصر جاهلی، وضعیت اجتماعی آن دوره، مسئله زن و چگونگی بینش جاهلی نسبت به او باتوجه به آیات قرآنی اشاره گردیده است. در ادامه، از عقاید و افکار شایع در عصر جاهلی، اعم از مذهبی و غیرمذهبی، و آداب و رسوم و عادات این عصر و نیز برخی خرافات و اساطیر جاهلی که به آن اشاره شده، سخن رفته و از شعر و ادب عصر جاهلیت شواهدی آورده شده است؛ از جمله این اساطیر سحر و جن معرفی شده که جاهلان، عصر نزول پیامبر را تحت تأثیر این دو اسطوره معرفی نمودند. همچنین برخی خرافات نظیر «استقسام به ازلام» و احکامی درباره حیوانات و ... از دیدگاه قرآن مورد مطالعه قرار گرفته است.

◇ اندیشه‌های اسلامی در سخنان امام ابوالاعلی مودودی ابوالاعلی مودودی؛ مترجم: نذیر احمد سلامی؛ چاپ اول، تهران: احسان، ۵۶ ص. ذخیره ادبی و گنجینه تراوش‌های فکری «سید مودودی» برگرفته از قرآن و سنت رسول الله (ص) است. نوشته‌ها و تراوشات فکری وی تا آنجا گسترش یافت که به اطراف و اکناف شبه قاره هند، پاکستان و بنگلادش هم رسید و هزاران انسان آنها را مطالعه کردند و اعتقاد داشت فعالیت سیاسی براساس

ویژگی‌های اخلاقی، برگرفته از اصول اسلامی است و طرح این استراتژی، استانداردهایی را در اختیار توده مردم قرار داد که براساس آن بتوانند نیک‌ها را از میان بدها برگزینند؛ از بدها پرهیزند و نیکان را وارد میدان کنند. سید مودودی و نوشته‌های او برای نخستین بار جدیت، شرافت، پرهیز از تهمت‌های ناروا، متانت و شفاف‌گویی، امانت‌داری و دریافت را در عرصه سیاست، دخالت داده و نشان داد که سازندگی منوط به عمل است نه به شعارهای توخالی. سید مودودی معتقد است: استراتژی نهضت اسلامی ایران نیست که با زور و بند، یک سیاست سطحی آرزو گونه اصلاح موقت و آتی را در سر پیرواند؛ بلکه استراتژی این است که با تربیت تدریجی آحاد ملت، ملت را به سطح مطلوب اصلاح برساند. مجموعه حاضر حاوی سخنان غز و منتخب بزرگ‌ترین مصلح و اندیشور روزگار کنونی و نظریه پرداز اسلامی، سید ابوالاعلی مودودی است.

◁ ادبیات

◇ درباره هنر شعر

ارسطو؛ مترجم سهیل محسن افغان؛ چاپ اول، تهران: حکمت، ۲۲۰ ص. نگارنده در کتاب حاضر تلاش کرده با برگردان نامه شعر ارسطو از یونانی به فارسی به زبانی ساده مخاطب را با یکی از چشمه‌های دانش باختر زمین آشنا سازد. وی معتقد است در دوره بیداری، آشنایی درست با فیلسوف‌های یونانی بیش تر از هر چیز دیگری برای ما لازم است؛ چرا که تنها از این راه می‌توان به جوهر فرهنگ اروپایی رسید و افق اندیشه خویش را

توسعه بخشید. از سویی، یکتا و صف ایران باستان در نوشته یونانیان باقی مانده است. به همین دلیل نگارنده در دیباچه کتاب، تاریخ پیوستگی فرهنگی دو کشور ایران باستان و یونان را بیان و بیش‌ترین اسنادی را که تاکنون به دست آمده، ذکر می‌کند. وی در ادامه توضیح می‌دهد که یکی از سختی‌های نامه ارسطو در زبان است و دیگری در اندیشه، که او در فارسی کردن متن یونانی، راه میانه را برگزیده و ترجمه‌اش نه کلمه به کلمه است نه آزادانه. در عبارات‌های ویژه حکیم اول، برخلاف بیش‌تر مترجمان، چیزی از خود به آن اضافه نکرده و عین سخن را تحریر کرده است. در بخش دیگری از کتاب با عنوان «گزارش نامه» (شرح) با ذکر مراجع دیگر، امکان بررسی بیش‌تر درباره موضوع به مخاطب داده شده است و از ادبیات اروپایی سخنی به میان نیامده؛ چرا که نمی‌توان گفت: ارسطو تا چه اندازه به این ادبیات آشنایی داشته؛ ولی رجوع به بزرگان ایران مانند ابن سینا ضروری به نظر می‌رسد. ضمن آن که در پایان کتاب فهرست برخی از اصطلاحات ادبی ارسطو آورده شده است.

◇ از معنا تا صورت: طبقه‌بندی و تحلیل ریشه‌ها، زمینه‌ها، نظریه‌ها، جریان‌ها، رویکردها، اندیشه‌ها و آثار مهم نقد ادبی در ایران و ادبیات فارسی

مهدی محبتی؛ چاپ اول، تهران: (۲ جلد) سخن، ۶۵۸ ص. آیا ادبیات فارسی اساساً نظریه ندارد، یا نظریه ادبی همسان نظریه‌های ادبی غربی ندارد؟ اگر بگوییم نظریه ندارد، این مشکل اساسی پیش روی ماست که آیا واقعاً اثر ادبی نابی هست که بدون مبنای نظری - هر چند ذهنی و نامکتوب - آفریده شود؟ و

اگر بگویم که دارد آیا می‌توان گفت که چون مبانی تئوریک این ادبیات هم چون همسانی مبانی غربی نیست، این ادبیات نظریه ندارد یا نظریه اش عمق و ارزش ندارد؟ مجموعه دوجلدی «از معنا تا صورت» است به طبقه بندی و تحلیل ریشه‌ها، زمینه‌ها، نظریه‌ها، جریان‌ها، رویکردها، اندیشه‌ها و آثار مهم نقد ادبی در ایران و ادبیات فارسی می‌پردازد. در این کتاب نگارنده به پرسش‌هایی از این دست پاسخ می‌دهد: ایران و ادبیات فارسی پس از اسلام را چگونه باید دید تا روشی متناسب برای تحلیل آن برگزید؟ معیار ایرانی بودن چیست؟ شعر و فکر و شرع و نحوه ارتباط آنها با یکدیگر در ایران و ادب فارسی را چگونه باید تبیین کرد تا هم واقعیت‌های تاریخی-اجتماعی در ایران از یاد نرود و هم واقعیت‌های فرهنگی کم‌رنگ نگردد؟ در بخش دوم کتاب، زمینه‌های پیدایش نقد ادبی در ایران و در بخش سوم، نقد و نظریه ادبی در ایران و ادبیات کلاسیک فارسی بررسی شده است.

◊ شعر ماندگار: گزیده اشعار غنایی فارسی از آغاز تا امروز
گردآورنده: هوشنگ رهنما؛ چاپ اول، تهران: هرمس، ۱۴۴ ص.

در هر جامعه‌ای به نسبت شرایط زمانی و مکانی و سیر تطور آن، یکی از شاخه‌های هنر، یکی از ژانرها یا انواع آن، نقش محوری و کارکرد غالب و برتر به خود می‌گیرد. در فرهنگ ایرانی نیز به دلایلی چند، هنر کلامی یا ادبیات، و به ویژه شعر غنایی (که تا چند دهه پیش غزل نماینده برتر آن بود)، به طور سنتی-تاریخی از این ویژگی برخوردار بوده است. نیاز فرهنگی-اجتماعی به این شاخه هنری در جامعه ایرانی، بدان نقش

محوری بخشیده و در نتیجه انگیزه‌وی عامل رشد و گسترش آن شده است. اما امروزه به علت تطور جامعه ایرانی و دگرگونی شرایط اجتماعی، آن نیاز فرهنگی جای خود را به نیازهای فرهنگی در قلمرو هنرهای دیگر و ژانرهای دیگر داده است. در چنین شرایطی آگاهی نسل امروز جامعه از تاریخ هنر و ادبیات گذشته خود ضروری است. هدف از گردآوری مجموعه حاضر در دسترس قرار دادن گزیده‌ای از شعرهای غنایی فارسی از آغاز سده چهارم هجری تا امروز است.

◊ شعر فارسی در مرز هند (مسعود سعد سلمان) سونیل شارما؛ مترجم لیلیا آقایانی چاوشی؛ چاپ اول، تهران: تا ۱۴۴، ۲۹۶ ص.

در کتاب حاضر، نگارنده نخست با اشاره به ارتباط مسائل جغرافیایی و فرهنگی و بررسی نقش جوامع مرزی-که بین دو فرهنگ ناهمگون قرار گرفته‌اند-به تبیین موقعیت مکانی و فرهنگی مسعود سعد سلمان و تأثیر حوادث سیاسی-اجتماعی عصر غزنوی بر حال و روز شخص شاعر پرداخته و سپس چگونگی تعامل حکومت و شاعران دربار را توضیح داده است. آن‌گاه درباره نوع ادبی «حبیسه» و پیشینه آن در ادب فارسی اطلاعاتی را عرضه کرده و در ادامه، با بررسی حبیسه‌های مسعود، به منزله شاخص‌ترین جلوه ابتکار و نوآوری در دیوان شاعر، آن را در دستار تلافی حال و روز مسعود و مهارت شعری او خوانده است. وی همچنین ضمن بیان اهداف شاعر از آوردن تخلص مسعود در شعر، شعر «شهر آشوب»، «ماه‌ها و روزها» و مستزادرا، از انواع ادبی تازه دیوان مسعود معرفی کرده و هریک را بررسی می‌کند. وی در ادامه به ارزیابی دیدگاه مسعود درباره هنر شاعری پرداخته

و سپس جایگاه وی در میان معاصرانش مطرح می‌کند. ضمن آن‌که دو شاعر نامدار قفقاز؛ «خاقانی شروانی» و «فلکی شروانی» را در زمره متأثرین از شعر مسعود خوانده و عقیده دارد نگرش این شاعران و دیدگاه تذکره‌نویسان سبب شده است مسعود از آن زمان تاکنون نماد شخصیتی اسیر و دربند باشد.

◊ آینه‌های کیهانی: واکاوی و بازنمایی شبکه‌های نمادپردازی در غزلیات شمس حسینی قبادی، حجت عباسی؛ چاپ اول، تهران: ری، ۳۱۸ ص.

غزلیات شمس از آن دست آثاری است که کاربرد نماد و زبان نمادین-آن‌هم در مقیاسی وسیع-گرچه از سویی ماندگاری اثر را تضمین کرده، از سوی دیگر موجب بروز ابهام و ذهن‌گریزی گردیده که آن نیز خود پدیده چندمعنایی را به دنبال دارد. به ویژه در غزلیاتی که در حالت خلسه و نشئه بیخودی سروده شده یا گزارشی از خوابی واقعه‌آور است و مخاطب ناآشنا به عوالم رمزپردازی را به این صرافت می‌اندازد که دیوان شمس مجموعه‌ای است از اشعاری بعضاً دستخوش اختلال عروزی و فصاحت. حال آن‌که همین تعابیر؛ محقق‌ی رمز آشنا چون آه ماری شیمل را بر آن می‌دارد تا این‌گونه اظهار شگفتی کند: «به حقیقت می‌توان گفت جلال‌الدین استعداد دگرگون کردن هر چیزی را که به دستش می‌آمد داشت. کدام شاعر دیگر، خانه معشوق را به دکان کله‌پزی که در آن جادل‌ها و سرها می‌فروشد مانند می‌کند؟» نگارنده در پژوهش حاضر با روش توصیفی-تحلیلی و در رویکردی تحلیلی-استنباطی و در چارچوب رهیافت هرمنوتیک، مقوله نمادپردازی در غزلیات شمس را از سه منظر واکاوی کرده است: منظر

درون‌نگر (ردیابی و پیگیری آبخورهای تکوین و پویا نمادها)؛ فرانگر (بررسی کیهان‌گرایی و ارتباط آن با کیهان‌وارگی و نمادپردازی مولوی) و بینابین و توأمان (بازنمایی شبکه‌های نمادپردازی در حکم حلقه واسط جزء و کل).

◇ شاعری از دیار آذربادگان: زندگی و شعر رعدی آذرخشی
کامیار عابدی، چاپ اول، تهران: ثالث، ۳۳۰ ص.

«غلامعلی رعدی آذرخشی» (۱۲۸۸-۱۳۷۸ ه. ش)، شاعر توانا و صاحب‌نثر فصیح‌منشیانه، عضو سابق فرهنگستان ایران، استاد پیشین ادبیات فارسی در دانشگاه ملی و سال‌ها نماینده ایران در یونسکو بود. قصیده «نگاه» او از شاهکارهای شعری معاصر است، هم‌چنین غزل‌های لطیفی از او به جا مانده است. شعرهای او برهانی است قاطع بر این که زبان فارسی در آذربایجان، زبان اندیشه و ادبیات است و سرایندگان آن‌جا، هم‌اره از نگاهبانان مؤثر و نشر دهندگان دل‌سوز زبانی هستند که قطران و خاقانی و نظامی در قرون پیش بر این خدمت پیشینی دارند. کتاب حاضر به شرح زندگی رعدی آذرخشی و بررسی شعر و نثر و آرای این شخصیت برجسته، نیز نگاه دیگران به وی، نمونه‌ای از سروده‌ها و نثر، نامه‌ها و دست‌نوشته‌های او اختصاص یافته است.

◁ کلیات

◇ کتاب‌شناسی اهل بیت علیهم السلام
ناصرالدین انصاری قمی؛ چاپ اول، تهران: بوستان کتاب قم، ۵۶۸ ص.
این کتاب به معرفی کتاب‌های نوشته شده

به زبان‌های عربی، فارسی، ترکی و اردو که در زمینه اهل بیت (ع) و زندگانی و فضایل آنان به نگارش درآمده است می‌پردازد. در این نوشتار به تفکیک هریک از ائمه و اهل بیت پیامبر (ص) کتاب‌های چاپی، غیرچاپی و خطی نوشته شده درباره ابعاد مختلف زندگانی و شخصیت آنان معرفی شده است. در ابتدا به کتابشناسی حضرت ابوطالب پرداخته شده و پس از آن به ترتیب کتابشناسی حضرت فاطمه (س)، امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، امام سجاد (ع)، امام باقر (ع)، امام صادق (ع)، امام کاظم (ع)، امام رضا (ع)، امام جواد (ع)، امام هادی (ع) و امام حسن عسگری (ع) ارایه می‌شود. کتابشناسی برخی از امامزادگان مانند حضرت ابوالفضل العباس، حضرت زینب و حضرت معصومه و معرفی مجموعه‌های چاپی زندگی ائمه اطهار نیز از دیگر کتابشناسی‌های صورت گرفته در این نوشتار است.

◇ مجموعه مقالات کنگره بزرگداشت شهید ثالث: هشترده شهریور ۱۳۸۷
عبدالحسین شهیدی صالحی؛ چاپ اول، ساوجبلاغ: رهام اندیشه، ۴۴۶ ص.

«شیخ محمدتقی» فرزند «شیخ محمدملانکه برغانی قزوینی» از علمای مجاهد و مراجع تقلید و ارکان طائفة جعفریه و رؤسای مذهب امامیه بود، وی سال‌ها با نام ظلم و خودکامگی حکومت قاجار به جنگ و ستیز پرداخت. و سرانجام در سحرگاه پانزدهم ذی‌القعدة سال ۱۲۶۳ ق هنگام نماز نافله صبح در محراب مسجد مورد ضربه شمشیر قرار گرفت و دو روز بعد بر اثر جراحات وارده به شهادت رسید. از آن پس ایشان به شهید ثالث معروف هستند. مجموعه حاضر

حاوی مقالات کنگره بزرگداشت شهید ثالث است که در زادگاه ایشان، شهرستان ساوجبلاغ (برغان) در شهریور ماه سال ۱۳۸۷ ش برگزار شد و ۴۵ مقاله به دبیرخانه ارسال گردید. دو مقاله از کشور پاکستان و سوریه است و شش مقاله از مجموعه مقالات، پس از بررسی توسط هیات علمی هفت نفره کنگره، برنده جایزه و لوح تقدیر شدند. پاره‌ای از عناوین مقالات عبارت‌اند از: خاندان علمی برغانی، تشیع در شهرستان ساوجبلاغ، انحرافات فکری و عقیدتی دوران شهید ثالث و مبارزه شیخ شهید با آنان، تبارشناسی شهید ثالث، ویژگی‌های بارز شهید ثالث، و خاندان ملامحمدکاظم طالقانی قزوینی.

◇ موعودنامه: فرهنگ الفبایی مهدویت پیرامون حضرت مهدی (عج)، غیبت، انتظار، ظهور و...
مجتبی نونه‌ای؛ چاپ اول، قم: عصر ظهور، ۸۰۰ ص.

مجموعه حاضر به موضوع حضرت مهدی (عج)، غیبت، انتظار، ظهور و دیگر مسائل جانبی مهدویت می‌پردازد. نویسنده با استناد به آیات قرآن، منابع روایی و تاریخی و براساس حروف الفبا، به ۷۹۰ موضوع در این باره پرداخته است. این مجموعه را می‌توان دایرة المعارفی جامع و در عین حال موجز در این باره دانست. در این فرهنگ، موضوعاتی چون آینده جهان در عصر ظهور، آبدال، اقامتگاه امام مهدی (عج)، توقیعات، رجعت، مهدویت، نشانه‌های ظهور، کارگزاران امام مهدی، زمامداران آخرالزمان و صدها موضوع دیگر مطرح شده است.

